

بررسی وضعیت بیماری آتشک و بلاست گلابی در خراسان

اسفندیار ظهور پراک

عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی خراسان

علائم لکه‌های آبسوخته، شانکر، پژمردگی و سرعصاتی شدن روی درختان گلابی (*Pyrus communis*) به (*Cydonia oblonga*) و سیب (*Malus communis*) در چندین باغ مشهد و حومه، بجنورد، شیروان،

قوچان، چناران، تربت حیدریه، فریمان و نیشابور طی سالهای ۱۳۷۹ الی ۱۳۸۳ دیده شد. در تعدادی از درختان علائم بیماری تا اندازه‌ای مشابه علائم ناشی از (*Erwinia amylovora*) بوده ولی ترشح شیرابه از بافتهای آلوده مشهود نبود. تعدادی زیادی جدایه باکتری آتشک و بلاست گلابی (*sgringae* pv. *syringae*) (*Pseudomonas*) (از اندامهای مختلف (برگها و شاخه‌ها و میوه‌ها) آلوده جدا گردید. بیماریزایی استرین‌های آتشک گلابی با آزمونهای فوق حساسیت روی برگ توتون و شمعدانی و مایه‌زنی میوه‌های نارس گلابی تعیین شد. کلنی‌های باکتری روی محیط غنی از سوکروز دارای لوآن بود، و رنگ دانه فلورسنت تولید نکردند. از نمونه‌های مشکوک به بلاست جدایه‌های فلورسنت، اکسیداز منفی، آرجنین دی هیدرولاز منفی و لوآن مثبت جدا گردید. هم چنین علائم شانکر سوختگی جوانه روی سرشاخه‌ها و نهالهای بذری مایه‌زنی شده در شرایط گلخانه ایجاد و باکتریهای مایه‌زنی شده دو باره از شاخه‌ها جدا گردید. جدایه‌های بدست آمده از آتشک گلابی بر روی میوه مایه‌زنی شده تولید نقاط نکروز همراه با ترشحه شیرابه نمودند. در حالی جدایه‌های بدست آمده از بلاست گلابی فاقد این ترشحات بر روی میوه گلابی بوده و فقط تولید نقاط نکروز نمودند. با توجه به جمعیت فراوان باکتری عامل بلاست گلابی و نیز بروز ۵- درجه سانتیگراد در دی ماه بنظر می‌رسد عامل بلاست گلابی در تشدید سرمازدگی نقش موثری داشته باشد.

نتایج حاصل از این بررسی روند به رو به رشد آتشک گلابی با عامل *E. amylovora* در باغات و خزانه‌های تولید نهال خراسان و همچنین ظهور و استقرار بیماری جدید بلاست گلابی در فصول مناسب سال بر روی برخی دانه دارها میباشد.